

Oslo Domkirke

Fredag 6. mars 1987

Statsminister

Gro Harlem Brundtland

UTENRIKSMINISTER KNUT FRYDENLUND - MINNETALE

Gjennom vår utenriksministers alt for tidlige bortgang har vi alle lidd et stort og smertelig tap. Norges utenriksminister hadde venner i en hel verden. Han var elsket og respektert, hjemme og ute. Knut Frydenlund satte dype spor etter seg.

Brått og uventet gikk han bort, midt i sin aktive arbeidsdag for Norge og det internasjonale samfunn.

I vårt eget land har reaksjonene vært sterke, i det politiske miljø, på tvers av alle skillelinjer, - i det norske folk, på tvers av generasjoner og grupper. Sorgen er uttrykk for den sterke stilling han hadde, og for alt det han hadde evnet å bygge opp.

Fra hele verden strømmer vitnesbyrdene inn om hva han betydde, som politiker, som brobygger, som menneske.

Disse dimensjonene i ham lar seg ikke skille fra hverandre. Hans styrke, for sitt parti, for sin regjering, for sitt land, og utenfor våre egne grenser lå i dem alle.

Vi takker ham i dag for den trygghet det har gitt oss at Norges ansikt utad har virket så samlende i det norske folk og gitt en så sterk og utbredt tillit til Norges stemme.

Vi har mistet en av etterkrigstidens store, en politiker av internasjonalt format.

Knut Frydenlund hadde en innsikt og erfaring som gjorde ham til et selvfølgelig tyngdepunkt. Hans integritet og evne til å finne løsninger var i særklasse. Han hadde helt

særegne menneskelige egenskaper, en intuisjon og en klokskap, en menneskelig varme, som ga stor tillit. Det ga ham selv, og det land han tjente, en uvanlig sterk posisjon.

Ingen annen politiker, etter Hallvard Lange, har hatt så stor innflytelse og betydd så mye for norsk utenrikspolitikk. Knut Frydenlund satte sitt preg på den gjennom de siste to tiår. Han satte sitt klare merke, ikke bare på 70-årene, da han var utenriksminister gjennom åtte år, men også på 80-årene, før han påny ble kalt til utøvende gjerning som Norges utenriksminister for knapt ett år siden. Dermed har vi fått oppleve den styrke det er for vårt land å ha hatt en så samlende utenrikspolitisk skikkelse gjennom krevende og viktige år for det internasjonale samfunn og for Norge.

Han hadde klare verdier og holdninger - et gjennomtenkt og langsiktig perspektiv på Norges rolle og på mulighetene til å ivareta våre interesser. Han hadde tro på vår evne og overbevisning om vårt ansvar for å delta og påvirke.

Jeg velger å si det med hans egne ord fra 1969: "Det er de små land som først og fremst er avhengig av at prinsippene om rettferdighet, frihet og likhet også blir gjennomført i forholdet mellom nasjonene."

I det siste innlegget han fikk holde, - i Nordisk Råd, ser vi den røde tråd og klare visjon igjen komme til uttrykk, i en appell om nordisk samarbeid internasjonalt: "Jeg har tro på at de små land kan øve innflytelse i internasjonale fora, når vi går sammen om det."

Igjen understreker han betydningen av å bidra til å utvikle en internasjonal rettsorden, og et organisert fellesskap som også må til for å bygge bro mellom fattige og rike land.

I det vestlige samarbeid og i forholdet mellom USA og Europa, la han vekt på de samme perspektivene. Fremtiden måtte bygges på et bedre organisert samarbeid. Bare slik kunne også de små land delta i avgjørelser av betydning for dem selv.

Fremtidens Europa måtte være et integrert Europa, der konfliktene mellom øst og vest kunne brytes ned gjennom avtaler, avspenning og samarbeid.

Begrensningene i et lite lands muligheter kan bare motvirkes gjennom samarbeid med andre og først av alt gjennom samling her hjemme om Norges linje i utenrikspolitikken.

Dette visste Knut Frydenlund bedre enn noen. Han var og ble en samlingens mann. Det bygget på overbevisning og vilje til resultater. Men den store styrken som brobygger og samlingsmerke var ikke minst knyttet til hans personlige egenskaper.

Han hadde evne til å lytte, ble en formidler mellom fortid, nåtid og fremtid.

Det var den spesielle kombinasjonen av klare mål, målbevisst arbeid og uvanlige menneskelige kvaliteter som var grunnlaget for hans styrke og posisjon.

Alle hadde tillit til Knut Frydenlund. Selv så han tilliten som selve fundamentet for samkvem mellom nasjonene som i samværet mellom menneskene.

Han var europeer og internasjonalist. Han så sammenhengen mellom egennytte og fellesnytte, mellom Norges interesser og verdenssamfunnets interesser. Knut Frydenlund hadde en utstrakt hånd, og en hånd som var fast. Han ville åpne Norge mot det internasjonale samfunn og ivareta det særegne norske. Utnytte mulighetene uten å bli utnyttet. Han dominerte ikke andre, men lot seg heller ikke dominere, som menneske eller politiker.

Knut Frydenlund var et uvanlig menneske.

Han hadde den trygghet som skapes gjennom kritisk og systematisk arbeid.

Han hadde den tyngde som personlig integritet formidler.

Han hadde en evne til kontakt og en intuisjon som ingen annen.

Han hadde en vurderingsevne, også når det gjelder mennesker, som var særegen.

Han hadde alltid overskudd til å gi varme og vennlighet.

Knut Frydenlunds vennlighet, hans gode replikk og humør var egenskaper som preget ham, og som var til stor glede, for familien, for hans mange venner og for hans arbeide. Men bak varmen og vennligheten, smilet og spøken, var det en søkende uro, et dypt alvor og en sterk følelse av ansvar. Han arbeidet nøye med problemene. Han så sammenhenger. Han tenkte alltid flere trinn fremover.

Han kunne virke så vennlig og så imøtekommende at enkelte undervurderte hans vilje, retning og styrke. Sannheten er at han ønsket resultater, og gledet seg over dem, men var mindre enn de fleste opptatt av å stikke seg selv frem, av selv å høste æren.

Vi som sto ham nær opplevet hvilken styrke han hentet i sin nære familie, og hvor mye den betydde for ham. Også denne gleden delte han med oss.

Jeg vet - og er glad for at Knut etterhvert visste hvilken viktig rolle han spilte, til tross for sin personlige beskjedenhet. Han var fylt av oppgavene og av fremtiden.

Han visste at han satt inne med en kunnskap og innsikt som ingen andre. Han følte ansvaret ved dette, ga av seg selv for å skape et fremsynt og samlende grunnlag for norsk utenrikspolitikk. Han la, bit for bit, tålmodig og målbevisst det puslespillet som dette er.

Og selve bærebjelken i dette arbeidet - selve grunnlaget i sin politiske filosofi har Knut Frydenlund lagt igjen til oss i avslutningen av sin bok fra 1982:

"La oss bli ledet av de visjoner, eller kanskje naive forestillinger, som gjør seg gjeldende i det norske folk om en verden hvor retten skal rå og ikke makten, og hvor alle skal ha et ansvar for hverandre".

Lille land, hva nå ? Nå er det vårt ansvar og vår oppgave å bygge videre på det lysende livsverk som vil bli stående som en inspirasjon og et eksempel for oss alle.